

საქმე №1ბ/62-19

გ ა ნ ა ჩ ე ნ ი

საქართველოს სახელით

22 თებერვალი, 2019 წელი

ქ. თბილისი

**თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის
მოსამართლე მზია ლომთათიძემ**

ზაზა ჭანტურიძის

მდივნობით

სახელმწიფო ბრალმდებელ - ბა-----ის

ადვოკატ - ეკ-----ის

გამართლებულ - გი-----ის

მონაწილეობით

ხაშურის რაიონული პროკურატურის პროკურორ ბა-----ის სააპელაციო საჩივრის საფუძველზე **ზეპირი მოსმენით განიხილა სისხლის სამართლის საქმე:**

გი-----ის მიმართ, დაბადებულის 1-----ს საქართველოს მოქალაქის, 3/6 4-----, საშუალო განათლებით, დაოჯახებულის, ნასამართლობის არმქონის, რეგისტრირებულის და ფაქტობრივად მცხოვრების: ქარელის რაიონის ს-----ი, დანაშაულისათვის, რაც გათვალისწინებულია საქართველოს სსკ-ის 126¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით.

აღწერილობით - სამოტივაციო ნაწილი:

ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 19 ნოემბრის განაჩენით გი-----ი ცნობილ იქნა უდანაშაულოდ და გამართლდა საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 126¹-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ბრალდებაში.

გი-----ს ბრალი ედება მასზედ, რომ ჩაიდინა ოჯახის წევრის მიმართ ძალადობა, რამაც დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია სისხლის სამართლის კოდექსის 117-ე, 118-ე, 120-ე მუხლით გათვალისწინებული შედეგი, ორსული ქალის მიმართ.

აღნიშნული გამოიხატა შემდეგში:

2018 წლის 21 ივლისს და 22 ივლისს, ღამის საათებში, ქარელის რაიონის ს-----ში, გი-----მა ჩაიდინა ოჯახში ძალადობა, თავისი ორსული მეუღლის თა-----ის მიმართ. კერძოდ, 2018 წლის 21 ივლისს დაზიანება მიაყენა მარცხენა მკლავის მიდამოში, ხოლო, მეორე დღეს, ანუ 22 ივლისს, ხელი დაარტყა სახისა და თავის არეში, რითაც თა-----ეს მიაყენა ფიზიკური ტკივილი.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ დადგენილად ჩათვალა, რომ:

ბრალდების მხარის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებებით გონივრულ ეჭვს მიღმა ვერ დადასტურდა გი-----ის მიერ საქართველოს სსკ-ის 126¹ მუხლის მეორე ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენა.

განაჩენი სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ხაშურის რაიონული პროკურატურის პროკურორმა ბა-----მა, რომელმაც წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივრით ითხოვა ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 19 ნოემბრის გამამართლებელი განაჩენის გაუქმება და გი-----ის დამნაშავედ ცნობა საქართველოს სსკ-ის 126¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისათვის, შემდეგ გარემოებათა გამო:

აპელანტს მიაჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გამამართლებელი განაჩენი უკანონო და დაუსაბუთებელია, რადგან სასამართლო განაჩენის გამოტანისას არ დაეყრდნო საქმეში არსებულ მტკიცებულებებს, მოწმეთა მიერ სასამართლო განხილვისას მიცემულ ჩვენებებსა და სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის დასკვნას. მართალია, დაზარალებულმა თა-----ემ სასამართლო სხდომაზე უარი განაცხადა ჩვენების მიცემაზე, მაგრამ ექსპერტიზის დასკვნით ირკვევა, რომ თა-----ეს სხეულზე დაზიანებები ჰქონდა, ამავე დასკვნაში მითითებულია ხანდაზმულობის და თა-----ის მიერ დაზიანებების წარმოშობის განმარტების შესახებ. ასევე გასათვალისწინებელია, რომ თა-----ემ გამოძიების ეტაპზე მისცა ბრალდებულის მამხილებელი ინფორმაცია, ხოლო, სასამართლო განხილვის ეტაპზე ბრალდებულის მიმართ, მასზე განხორციელებული ზემოქმედების ანდა სიბრალულის გამო უარი თქვა ჩვენების მიცემაზე, ამდენად, თა-----ის მიერ სასამართლო განხილვის ეტაპზე არჩეული პოზიცია არ უნდა იქნეს მხედველობაში მიღებული. აპელანტის აზრით, მიუხედავად იმისა რომ სასამართლოს წინაშე წარდგენილ იქნა ნეიტრალური და საქმისადმი დაუინტერესებული პირთა ჩვენებები, საკითხი მაინც დამნაშავე პირის, სასარგებლოდ გადაწყდა.

მსჯავრდებულ გი-----ის ადვოკატმა ეკ-----მა წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივრის შესაგებელით მხარი არ დაუჭირა საჩივრის მოთხოვნას და ითხოვა ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 19 ნოემბრის გამამართლებელი განაჩენის უცვლელად დატოვება.

სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე სახელმწიფო ბრალმდებელმა მხარი

დაუჭირა სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნას.

დაცვის მხარემ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გამამართლებელი განაჩენის უცვლელად დატოვება მოითხოვა.

სასამართლომ შეისწავლა საქმეში არსებული მასალები და მივიდა დასკვნამდე, რომ სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნა არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

აპელანტის პოზიციას, რომ ბრალდების მხარის მიერ სასამართლოსათვის წარდგენილი მტკიცებულებებით დასტურდება გი-----ის მიერ ოჯახში ძალადობის ჩადენის ფაქტი, პალატა არ იზიარებს და ეთანხმება პირველი ინსტანციის სასამართლოს მოსაზრებას, რომ მოცემულ შემთხვევაში ბრალდების მხარის მიერ ვერ იქნა წარმოდგენილი გონივრულ ეჭვს მიღმა არსებულ შეთანხმებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა, რაც საკმარისი იქნებოდა გამამტყუნებელი განაჩენით პირის დამნაშავედ ცნობისათვის, ვინაიდან სასამართლოში წარდგენილი მტკიცებულებებით არ იქნა დადგენილი ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომ გი-----მა ორსული მეუღლის - თა-----ის მიმართ, განახორციელა ძალადობა, კერძოდ:

ბრალდების მხარემ თავისი პოზიციის დასაბუთებლად სასამართლოს წარუდგინა შემდეგი მტკიცებულებები: დაზარალებულ თა-----ის გამოკითხვის ოქმი, მოწმეების: ლი-----ის, სე-----ის, ლა-----ის, ნო-----ის, ნი-----ის გამოკითხვის ოქმები, შემთხვევის ადგილის დათვალიერების ოქმი, სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის დასკვნა თა-----ის სხეულის დაზიანების შესახებ.

დაზარალებულმა თა-----ემ სასამართლო სხდომაზე უარი განაცხადა მეუღლის - გი-----ის წინააღმდეგ ჩვენების მიცემაზე, მოწმეებმა: ლი-----მა და სე-----მა ასევე უარი განაცხადეს შვილის - გი-----ის - წინააღმდეგ ჩვენების მიცემაზე, ხოლო გი-----მა თავი არ სცნო დამნაშავედ წარდგენილ ბრალდებაში და გამოიყენა კანონით მინიჭებული დუმილის უფლება.

პალატა აღნიშნავს, რომ დაზარალებულის მიერ ჩვენების მიცემაზე უარის თქმა, რა თქმა უნდა ცალსახად არ შეიძლება გახდეს გამამართლებელი განაჩენის დადგენის საფუძველი, თუ პირის ბრალეულობა დასტურდება სასამართლოში გამოკვლეული სხვა მტკიცებულებებით, რასაც მოცემულ შემთხვევაში ადგილი არ ჰქონია.

ამასთან, პალატა აღნიშნავს, რომ საქართველოს სსსკ-ის მე-3 მუხლის 24-ე ნაწილის თანახმად, მოწმის ჩვენება არის მოწმის მიერ სასამართლოში მიცემული ჩვენება. ხოლო, საქართველოს სსსკ-ის 49-ე მუხლის პირველი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტის თანახმად მოწმეს აქვს უფლება არ მისცეს ჩვენება, რომელიც დანაშაულის ჩადენაში ამხელს მას ან მის ახლო ნათესავს. მოცემულ შემთხვევაში მოწმის გამოკითხვის ოქმის/ჩვენების გამოქვეყნების კანონით

გათვალისწინებული საფუძველი არ არსებობს, შესაბამისად, პალატა ვერ დაეყრდნობა მოწმის მიერ გამოძიების ეტაპზე დაფიქსირებულ ფაქტობრივ გარემოებებს.

პალატა ასევე ითვალისწინებს, რომ „ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ“, სტამბოლის 2011 წლის 11 მაისის ევროპის საბჭოს კონვენციის 55-ე მუხლის პირველ ნაწილის თანახმად, ფიზიკური ძალადობის დანაშაულის გამოძიება ან სისხლისსამართლებრივი დევნა არ უნდა იყოს მთლიანად დამოკიდებული მსხვერპლის მიერ შეტანილ განცხადებაზე ან საჩივარზე და სასამართლო პროცესი უნდა გაგრძელდეს მაშინაც კი, თუ მსხვერპლი გამოიტანს განცხადებას ან საჩივარს. კონვენციის აღნიშნული დათქმის მიხედვით, როცა მსხვერპლი უხეშად ერევა მართლმსაჯულების განხორციელებაში მისი პოზიციით, არ მისცეს ჩვენება ბრალდებულის წინააღმდეგ, ამის საპირწონედ, უნდა არსებობდეს მკაფიო და წონადი მტკიცებულებები ბრალდებულის ბრალეულობის დასადასტურებლად. რასაც მოცემულ შემთხვევაში ადგილი არ ჰქონია, კერძოდ:

სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის 2018 წლის 24 ივლისის N----- დასკვნით დადგენილია, რომ გამოკვლევის დროს თა-----ეს მარცხენა მხრის ზედა მესამედში აღენიშნებოდა 1,5X1,5 სმ ზომის დაზიანება სისხლჩაქცევის სახით - განვითარებული რაიმე მკვრივი-ბლაგვი საგნის მოქმედების შედეგად, რაც მიეკუთვნება სხეულის დაზიანებათა მსუბუქ ხარისხს ჯანმრთელობის მოუშლელად.

პალატა იზიარებს აპელანტის მოსაზრებას, რომ ექსპერტიზის დასკვნა არის პირდაპირი სახის მტკიცებულება, თუმცა მხოლოდ აღნიშნული ვერ გახდება გამამტყუნებელი განაჩენის დადგენის საფუძველი.

რაც შეეხება ბრალდების მოწმეების: ნი-----ის, ლა-----ის და ნო-----ის გამოკითხვის ოქმებს /მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ/, ისინი არ არიან ფაქტის უშუალო შემსწრენი, მათ მიერ მოწოდებული ინფორმაცია დაზარალებულის და სხვა პირთა მონათხრობს ეფუძნება და ძალადობის ფაქტების მიმართ წარმოადგენენ ირიბ ჩვენებებს.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 76-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად კი, სასამართლოში საქმის არსებითი განხილვის დროს ირიბი ჩვენება დასაშვებია მტკიცებულებაა, თუ იგი დასტურდება სხვა ისეთი მტკიცებულებით, რომელიც არ არის ირიბი ჩვენება.

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 22 იანვრის №1/1/548 გადაწყვეტილების თანახმად, მოწმის ირიბი ჩვენება ვერ აკმაყოფილებს უტყუარობის კონსტიტუციურ-სამართლებრივ სტანდარტს, რის გამოც ასეთი ჩვენება საფუძვლად არ უნდა დაედოს გამამტყუნებელ განაჩენს.

აღნიშნულ საქმეზე საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ განმარტა, რომ ირიბი ჩვენება, ზოგადად, ნაკლებად სანდო მტკიცებულებაა, მისი გამოყენება შეიცავს პირის ბრალეულობასთან დაკავშირებით მცდარი აღქმის შექმნის

საფრთხეს და, ამდენად, შეიძლება დასაშვები იყოს მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში, კანონით გათვალისწინებული მკაფიო წესისა და სათანადო კონსტიტუციური გარანტიების უზრუნველყოფის პირობებში და არა მოქმედი სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით განსაზღვრული ზოგადი წესით. შესაბამისად, სასამართლომ დაადგინა, რომ სსსკ-ის მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილის ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც შესაძლებელს ხდის ირიბი ჩვენებების საფუძველზე მიღებულ იქნეს პირის ბრალეულობასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილება არ პასუხობს საქართველოს კონსტიტუციის მე-40 მუხლის მე-3 პუნქტით დადგენილ მტკიცებულებათა უტყუარობის მოთხოვნებს და შესაბამისად, არაკონსტიტუციურია.

პალატა ასევე ითვალისწინებს, რომ გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტის დაცვით გამამტყუნებელი განაჩენის გამოსატანად აუცილებელია, სულ ცოტა ორი პირდაპირი, კანონიერი გზით მოპოვებული და უტყუარი მტკიცებულების ერთობლიობის არსებობა, რაც ობიექტურ დამკვირვებელს უქმნის საფუძვლიან, დამაჯერებელ რწმენას მათი სანდოობის თაობაზე და აქედან გამომდინარე, თვით სასამართლო გადაწყვეტილების სამართლიანობაზეც, იმისგან დამოუკიდებლად - მათთან ერთად მოიპოვება თუ არა ირიბი ჩვენებების სახით სხვა მტკიცებულებებიც /იხ. უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება N561აპ-15 საქმეზე/.

მოცემულ შემთხვევაში კი ბრალდების მხარის მიერ ვერ იქნა წარდგენილი ორი პირდაპირი მტკიცებულება.

რაც შეეხება საქმეში არსებულ სხვა მტკიცებულებებს, რომლებიც მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ უნდა აღინიშნოს, რომ არცერთი მათგანი საქმისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას გი-----ის ბრალეულობასთან დაკავშირებით არ შეიცავს.

ამდენად, პალატას მიაჩნია, რომ ბრალდების მხარის მიერ სასამართლოში არ ყოფილა წარდგენილი გონივრულ ეჭვს მიღმა არსებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა, რაც დაადასტურებდა გი-----ის მიერ დანაშაულის ჩადენის ფაქტს.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 82-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, გამამტყუნებელი განაჩენით პირის დამნაშავედ ცნობისათვის საჭიროა გონივრულ ეჭვს მიღმა არსებულ შეთანხმებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა. საქართველოს სსსკ-ის მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, გამამტყუნებელი განაჩენი უნდა ეფუძნებოდეს მხოლოდ ერთმანეთთან შეთანხმებულ, აშკარა და დამაჯერებელ მტკიცებულებათა ერთობლიობას, რომელიც გონივრულ ეჭვს მიღმა ადასტურებს პირის ბრალეულობას. ამავე კოდექსის 269-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არ შეიძლება გამამტყუნებელ განაჩენს საფუძვლად დაედოს ვარაუდი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლოს მიაჩნია, რომ არ

არსებობს სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების და გამამართლებელი განაჩენის გაუქმების საფუძველი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

პალატამ იხელმძღვანელა რა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 22-ე მუხლის მე-6 ნაწილით, 298-ე მუხლის პირველი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტით და მე-2 ნაწილით,

და ა ა დ გ ი ნ ა :

ხაშურის რაიონული პროკურატურის პროკურორ ბა-----ის სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდეს.

ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 19 ნოემბრის განაჩენი დარჩეს უცვლელად.

გი-----ი ცნობილ იქნეს უდანაშაულოდ და გამართლდეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 126¹-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ბრალდებაში.

გი-----ის მიმართ ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 25 ივლისის განჩინებით შეფარდებული აღკვეთის ღონისძიება - გირაო გაუქმებულია. გირაოს თანხა 2000 (ორი ათასი) ლარი განაჩენის აღსრულებიდან ერთი თვის ვადაში დაუბრუნდეს გირაოს შემტან პირს.

განემარტოს გამართლებულ გი-----ს რომ მას უფლება აქვს საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 92-ე მუხლის შესაბამისად იდავოს სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განაჩენი გამოტანისთანავე შევიდეს კანონიერ ძალაში.

განაჩენი შეიძლება გასაჩივრდეს საკასაციო წესით მისი გამოტანიდან ერთი თვის ვადაში საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატაში თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მეშვეობით.

მოსამართლე

მ. ლომთათიძე